

FIȘA DISCIPLINEI

Teatru și modernitate

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Teatru și Film
1.3 Departamentul	de Teatru
1.4 Domeniul de studii	Teatru și artele spectacolului
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Artele spectacolului. Actorie Artele spectacolului. Regie Teatrolgie (Jurnalism teatral)
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei		Teatru și modernitate			Codul disciplinei VLR4910		
2.2 Titularul activităților de curs				Prof. Dr. Laura Teuțișan (Pavel)			
2.3 Titularul activităților de seminar				Prof. Dr. Laura Teuțișan (Pavel)			
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	4	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					22ore

Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	4
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	5
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	3
Tutoriat	4
Examinări	4
Alte activități:	2
3.7 Total ore studiu individual	22
3.8 Total ore pe semestru	50
3.9 Numărul de credite	2

EXEMPLU DE COMPLETARE:

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Cursul se va desfășura la sediul facultății sau, în cazuri excepționale, hibrid (la facultate și online pe platforma MsTeams). Toți studenții vor comunica temele de seminar și vor afla detalii legate de curs, materiale de studiat (bibliografie, cărți în format electronic, materiale video) prin intermediul acestei platforme și pe mailul instituțional.
5.2 De desfășurare a seminarului/cursului practic/cursului practic individual	<ul style="list-style-type: none"> Prezența la orele de seminar este obligatorie în proporție de 75% Termenul de predare al lucrărilor de seminar/proiectelor este stabilit de comun acord între titularul de seminar și studenți. <ul style="list-style-type: none"> În cazul absenței motivate (caz de boală, sau suprapunerea cursului cu participarea la o conferință etc.) a cadrului didactic de la curs, orele se vor recupera în alte zile decât cele programate în orar, în acord cu orarul studenților. În cazul absențelor studenților, recuperarea se va face conform Regulamentului decis prin Hotărârea Consiliului Facultății de Teatru și Film, din 31.01.2023, după cum urmează: „Nivelul maxim admis al absențelor recuperabile, motivate sau nemotivate, la activitățile practice (laboratoare, stagii, proiecte etc.), este de până la 15% din durata acestora. Aceste absențe se pot recupera, cu taxă până la sfârșitul semestrului, în conformitate cu programul stabilit de cadrul didactic care desfășoară aceste activități, prin fișa disciplinei. Taxa stabilită este de 50 lei/ședință. Solicitățile de recuperare se vor

	depune la secretariat (în programul cu publicul), sau se vor trimite pe adresa de email secretariat.teatrufilm@ubbcluj.ro , însoțite de dovada plății a taxelor de recuperare. Recuperarea se va face după un program stabilit de cadrul didactic care efectuează aceste activități înainte de sesiunea de restanțe a semestrului respectiv”.
--	--

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	<ul style="list-style-type: none"> Pt. Te, Ac, Re: Studenții cunosc, selectează și utilizează adecvat conceptele de interpretare, specifice dramaturgiei și spectacologiei, în cadrul procesului creativ Studenții pot oferi consiliere în legătură cu contextul istoric Studenții înțeleg dimensiunea conceptuală a unui spectacol în direct
Aptitudini	<p>Student/a/ul este capabil/ă să:</p> <ul style="list-style-type: none"> sintetizeze informații de istoria și teoria teatrului pentru a analiza piesa și/sau spectacolul, și pentru a formula o viziune unitară și coerentă asupra piesei de teatru, cu argumente clare prezinte rezultatele cercetării într-un format academic (eseu, prezentare orală), respectând cerințele impuse să adune date referitoare la contextul istoric si socio-cultural al spectacolelor analizate, corelează evoluția estetică și tematică a teatrului cu evenimentele istorice ale secolului al XX-lea și al XXI-lea și le sintetizează într-o viziune unitară să aplice metode calitative de cercetare (analiza discursului, analiza esteticii spectacolului, studiul fenomenologic al unei piese de teatru) să analizeze modul în care interpretarea este determinată de procesul creativ și de conceptul (regizoral, actoricesc, ideologico-estetic) al spectacolului, de praxis-ul artistic, influențând la rândul ei creația artistică Studenții sunt capabili să își argumenteze opțiunile și evaluările estetice și extraestetice (culturale, identitare) asupra textelor dramatice și a spectacolelor, reflectate prin analiza istorică și critică elaborată.
Responsabilități și autonomie	

7. Obiectivele disciplinei (reiesind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • înțelegerea relațiilor și influențelor reciproce, interdependente, dintre principalele momente istorice, personalități, curente din evoluția teatrului, a artei actorului, a artei regizorului, a dramaturgiei, a criticii teatrale, în raport cu așteptările publicului; dobândirea de către studenții la Actorie, Regie și Teatrologie a unor cunoștințe fundamentale de istorie a teatrului modern
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • cunoașterea unor concepte fundamentale și a unor termeni funcționali în abordarea istorică a evoluției fenomenului teatral • dezvoltarea capacității lor de a instrumentaliza concepte teoretice și de estetica artei în analiza unor creații avangardiste (expresioniste, futuriste, Dada, suprarealiste), a textelor teatrului existențialist și ale teatrului absurdului. Studentul va putea înțelege și analiza dialogul inter-arte • înțelegerea interdependențelor dintre abordarea estetică a artelor spectacolului și abordările extraestetice, în funcție de diversele contexte socio-istorice • abilitatea de a analiza comparativ texte dramatice, spectacole, fenomene performative, manifeste teatrale, de a sesiza raportul dintre <i>canonul</i> teatral și spectacologia și dramaturgia contemporană

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv. Modernitate, modernism - clarificări terminologice. Lupta cu convenția, de la avangardă la absurd	prelegere ; conversație euristică	
2. Expresionismul – între curent artistic avangardist și tipologie artistică recurentă; manifeste, texte teoretice (Yvan Goll, L. Blaga, Ion Sân-Giorgiu)	prelegere ; conversație euristică	
2.Frank Wedekind și expresionismul german în teatru; <i>Deșteptarea primăverii</i> ; anticipări ale teatrului epic, procedee de distanțare	prelegere ; conversație euristică	
3.Futurismul în teatru: <i>Teatrul de varietăți, Teatrul futurist sintetic, Teatrul surprizei</i> ;	prelegere ; conversație euristică	
Antiarta dada; nonconformism, răsturnarea convenției; arta-viață; readymade și anticiparea performance art-ului	prelegere ; conversație euristică	
4.Suprarealismul – context istoric și cultural, tipologie artistică. Suprarealismul teatral; dramaturgia lui Jean	prelegere ; conversație euristică	

Cocteau; viziunea regizorală a lui Antonin Artaud; filmul teatralizat: Louis Buñuel, Salvador Dalí		
5. Suprarealismul românesc în teatru: Gellu Naum, Gherasim Luca, Paul Păun, Virgil Teodorescu, D. Trost, tânărul Ionescu	prelegere ; conversație euristică	
6. Absurdul în accepțiune existențialistă Teatrul existențialist și inovațiile la nivelul structurii dramaturgice și al construcției personajului.	prelegere ; conversație euristică	
7. Mitul în <i>teatrul de situații</i> (Jean-Paul Sartre, <i>Muștele</i>). Noțiunile de <i>revoltă</i> și <i>absurd</i> la Albert Camus. Hybrisul lui Caligula și tragicul impur în <i>Neînțelegerea</i>	prelegere ; conversație euristică	
8. Farsa tragică: F. Dürrenmatt, Max Frisch; Distanțarea postbrechtiană în farsa tragică: <i>Vizita bătrânei doamne</i> , <i>Don Juan sau dragostea pentru geometrie</i>	prelegere ; conversație euristică	
9. Teatrul specular, <i>metateatrul</i> (De la Pirandello la Ionesco)	prelegere ; conversație euristică	
10. Parodia dramei și a categoriilor dramatice tradiționale la Ionesco.	prelegere ; conversație euristică	
11. Teatralitatea și sinteza tragic-comic în limbajul ionescian	prelegere ; conversație euristică	
12. Teatralitatea vocii și a ființei de limbaj la Samuel Beckett	prelegere ; conversație euristică	
13. Personajele lui Harold Pinter între absurd, gratuit și patologic	prelegere ; conversație euristică	
14. Concluzii, prezentarea analizelor (a „execuțiilor” unor scene din textele dramatice discutate), a construcției de rol și a microcayetelor de regie după texte suprarealiste și/sau	prelegere ; conversație euristică	

absurde

Bibliografie

Toate textele dramatice (de Frank Wedekind, Gellu Naum, Jean-Paul Sartre, Albert Camus, Friedrich Dürrenmatt, Eugène Ionesco, Samuel Beckett, Harold Pinter), înregistrările cu spectacole de vizionat și materialele pedagogice (PPTuri) vor fi disponibile pe Teams. Suportul de curs este constituit din fișele și fișierele de pe Teams. Tot pe Teams studenții vor urca și prezentările de seminar.

Bibliografie critică orientativă:

Nicolae Balotă, *Lupta cu absurdul*, Ed. Univers, 1971; *Literatura absurdului*, ed. a II-a revăzută, Ed. Teora, 2000

Nicolae Balota, *Arte poetice ale secolului XX*, Ed.

Minerva, 1997. Vezi subcapitolele *Futurismul*,

Expresionismul, *Dada*, *Suprarealismul*, p. 325-370

Bertolt Brecht, *Scieri despre teatru*, Ed. Univers, 1977

Matei Călinescu, *Cinci fețe ale modernității. Modernism, avangardă, decadență, kitsch, postmodernism*, ediția a doua, revăzută și adăugită, traducere din limba engleză de Tatiana Pătrulescu și Radu Țurcanu, postfață de Mircea Martin, Iași, Editura Polirom, 2005

Jean-Marie Domenach, *Întoarcerea tragicului*, trad. din limba franceză de Alexandru Baci, cuvânt înainte de George Banu, Ed. Meridiane, 1995.

Martin Esslin, *The Theatre of the Absurd*, Garden City, New York, 1969.

Martin Esslin, *Teatrul absurdului*, traducere din limba engleză de Alina Nelega, București, Ed. Nemira, 2018

John Gassner, *Formă și idee în teatrul modern*, Ed. Meridiane, 1972.

Nicolae Manda, *Teatralitatea: un concept contemporan*, București, UNATC Press, 2006

Filippo Tommaso Marinetti, *Manifestele futurismului*, traducere, introducere și note de Emilia David Drogoreanu, Ed. Art, 2009

Ioana Mărgineanu, *Frank Wedekind – un precursor*, Ed. Univers, 1976.

Vito Pandolfi, *Istoria teatrului universal*, vol. I-IV, Ed. Meridiane, 1971.

Amelia Pavel, *Expresionismul și premisele sale*, Ed. Meridiane, 1978

Camil Petrescu, *Modalitatea estetică a teatrului*, ed. a II-a, București, Ed. Enciclopedică Română, 1971

Peter Szondi, *Teoria dramei moderne (1880-1950)*, traducere de Maria-Magdalena Anghelescu și George State. prefață de Ștefana și Ioan Pop-Curșeu, Cluj-Napoca, TACT, 2012.

****Expresionismul în teatru și în arte*, număr tematic al rev. *Semnal teatral*, an III-IV, 1-4/1997, 1-2/1998

Laura Pavel, *Ionesco. Anti-lumea unui sceptic*, Ed. Paralela 45, 2002.

Tom Sandqvist, *Dada East. The Romanians of the Cabaret Voltaire*, Cambridge, Mass. and London: The MIT Press, 2006

George Steiner, *Moartea tragediei*, traducere din engleză de Rodica Tiniș, București, Ed. Humanitas, 2008 (*The Death of Tragedy*, London, Faber and Faber, 1961)

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
<p>Teatralitatea filmelor expresioniste (Robert Wiene, <i>Cabinetul doctorului Caligari</i>, F. W. Murnau, <i>Nosferatu</i>, <i>Faust</i>)</p> <p>Teatralitatea picturii expresioniste - abordare interdisciplinară: „imaginarul strigătului” prin desen, culoare, compoziție, subiect – Edvard Munch (<i>Țipătul</i>, 1893), Franz Marc (<i>Der Traum/Visul, Cal albastru</i>), Ernst Ludwig Kirchner (<i>Autoportret ca soldat, Două femei în stradă</i>) sau altele (de ex. picturi de Egon Schiele), la alegerea studentului.</p>	<p>coordonarea științifică a unor referate redactate de către studenți, analize de texte reprezentative pentru evoluția artelor spectacolului; analize de spectacole ; documentare individuală (pe baza bibliografiei); dezbateri</p> <p>Dezbateri; coordonarea științifică a unor referate redactate de către studenți, analize de texte reprezentative pentru evoluția artelor spectacolului; analize de spectacole ; documentare individuală (pe baza bibliografiei)</p>	

Distanțare și demitologizare în <i>Deșteptarea primăverii</i> și în ciclul <i>Lulu</i> , de Frank Wedekind	-referate redactate de către studenți, analize de texte reprezentative pentru evoluția artelor spectacolului; analize de spectacole ; documentare individuală (pe baza bibliografiei)	
Futurismul teatral: texte de dezbătut la seminar din vol. Filippo Tommaso Marinetti, <i>Manifestele futurismului</i> , traducere, introducere și note de Emilia David Drogoreanu, Ed. Art, 2009	-conversație euristică, analize de texte reprezentative pentru evoluția artelor spectacolului; analize de spectacole ;	
Jocul identităților; construirea „suprarealității” în scenariile teatrale suprarealiste românești	analize de texte reprezentative pentru evoluția artelor spectacolului; analize de spectacole ;	
Referate și discuții analitice asupra pieselor <i>Scaunele</i> , <i>Amedeu sau cum să te debarasezi</i> , <i>Regele moare</i>		
Referate, dezbateri complementare prelegerii de la curs, axate pe textele dramatice ale lui Samuel Beckett, <i>Sfârșit de partidă</i> , <i>Ce zile frumoase!</i>	analize de texte reprezentative pentru evoluția artelor spectacolului; analize de spectacole ;	
Personajele lui Harold Pinter între absurd, gratuit și patologic: <i>The Birthday Party</i> /Aniversarea, <i>The Caretaker</i> /Îngrijitorul	analize de texte reprezentative pentru evoluția artelor spectacolului; analize de spectacole ;	
Bibliografie critică orientativă: Nicolae Balotă, <i>Arte poetice ale secolului XX</i> , Ed. Minerva, 1997. Vezi subcapitolele <i>Futurismul</i> , <i>Expresionismul</i> , <i>Dada</i> , <i>Suprarealismul</i> , p. 325-370		

Gherasim Luca, Gellu Naum, Paul Păun, Virgil Teodorescu, D. Trost, *Texte teatrale suprarealiste*, antologie și prefață de Ion Cazaban, traduceri de Ion Cazaban și Dan Stanciu, București, Ed. Unitext, 2005

Romul Munteanu, *Farsa tragică*, Ed. Univers, 1989

Laura Pavel, *Ionesco. Anti-lumea unui sceptic*, Ed. Paralela 45, 2002.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile disciplinei se reflectă în proporție majoră în programele de studiu din instituțiile de învățământ de nivel universitar de profil din străinătate (UVA – University of Amsterdam, Theaterwetenschappen, Institute for Performing Arts Development, University of East London)
- Tematica este elaborată pe baza bibliografiei de specialitate în domeniu
- O parte din elementele componente ale cursului și ale seminarului au fost prezentate la conferințe și prelegeri naționale și internaționale relevante pentru domeniul Teatru

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- cunoaștere și înțelegere - capacitate de răspuns la nivel interactiv - stăpânirea, în sens operațional, a limbajului de specialitate	Examen	30% 40%
10.5 Seminar	- abilitatea de explicare și interpretare - rezolvarea completă și corectă a cerințelor, pregătirea referatelor		15% 15%
10.6 curs practic			

10.6 Standard minim de performanță: prezență 75%; minim 1 referat de predat pe parcurs		
1. Studentul cunoaște care sunt principalele concepte, momente, perspective, curente de istorie și teorie teatrală, le recunoaște și le definește corect, adecvat. 2. Limbajul de specialitate este corect utilizat. 3. Minimum nota 5 la examinarea din tematicile de curs și seminar. N.B. Orice tentativă de plagiat duce la notarea lucrărilor scrise și a proiectelor cu 1.		

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)¹

		Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă														
<div>4</div> <div>EDUCAȚIE DE CALITATE</div> 																
<div>1</div> <div>FĂRĂ SĂRĂCIE</div> 	<div>2</div> <div>FOAMȚE „ZERO”</div> 	<div>3</div> <div>SĂNĂȚATE ȘI BUNĂSTĂRE</div> 		<div>5</div> <div>EQUALITATE DE GENURI</div> 	<div>6</div> <div>APĂ CURĂȚĂ ȘI SĂNĂȚATE</div> 	<div>7</div> <div>ENERGIE CURĂȚĂ ȘI LA ÎNCĂLZIRE ADECVABILĂ</div> 	<div>8</div> <div>MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ</div> 	<div>9</div> <div>INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ</div> 								
<div>10</div> <div>INEQUALITĂȚI REDUSE</div> 	<div>11</div> <div>ORĂȘI ȘI COMUNITĂȚI DURABILE</div> 	<div>12</div> <div>CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILĂ</div> 	<div>13</div> <div>A acțiune climatică</div> 	<div>14</div> <div>VIAȚĂ ACVATICĂ</div> 	<div>15</div> <div>VIAȚĂ TERESTRĂ</div> 	<div>16</div> <div>PACI, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE</div> 	<div>17</div> <div>PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR</div> 									

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

28.04.2025.....

.....

.....

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament